

Forskning sammen med personer med alvorlig nedsatte kognitive og kommunikative funksjoner

Lillehammer 16-17/10 2017

Nasjonal konferanse om brukermedvirkning i forskning

Alvorlig nedsatt kognitiv og kommunikativ funksjon - utviklingshemming

Utviklingshemming av alvorlig og dyp grad (ICD-10)

- *Forsinket eller mangelfulle språklige, kognitive, motoriske og sosiale evner*
- *Fører til kontinuerlig omsorgsbehov*

- Helsemessige og somatiske utfordringer
- Sansetap

En sårbar gruppe...

Etisk krevende felt, lite utforsket og
behov for kunnskaps- og metodeutvikling

Et sveip i forskningsfeltet

Søkeord:

*Profound and multiple learning disabilities/difficulties and
Profound and multiple intellectual disabilities/difficulties and
Severe intellectual disabilities/difficulties
or
Inclusive research and
Participatory research*

Databasene:

- Cinahl: 0 treff
- Academic search elite: 2 treff
- Ebscho: 17 treff
- Sosioindex: 0 treff
- Eric: 0 treff

Handsøk og grå litteratur:

 - i referanseliste fra relevante artikler og siteringsfunksjon i google scholar
specialized
university

I) Grunnleggende forståelse

- Et oppgjør med
  - Non-citizens og aktørskap
  - Ikke-moralske subjekt
  - Passive mottakere av omsorg
- En kritikk av individuelle forståelse av funksjonshemming og dominerende patologiske diskurser
- Rettighetsfokus – bidra til synlliggjøring og bli hørt
- Kritikk av inkluderende forskning "har bidratt til ekskludering" av personer med utviklingshemming av alvorlig grad
- Kritikk av ensidig fokus på rasjonalitet og autonomi som individuelle og kognitive fenomen – aktørskap må forstås som kroppslig/embodied og emosjonelt fenomen. "Kroppen som aktør"
- Mulighets- og kapabilitetsfokus i motsetning til reduksjonistisk (biomedisinsk)
"Selv om man ikke kan snakke sammen, er det alltid andre måter å forstå hverandre på" (Nind 2013:4 min oversettelse)
- Dialogisk og konstruktivistisk forståelse av kunnskap av den andre
"Move beyond individualism, what we see and how we listen (Simmons & Watson 2016:51)

II) Forskningsetikk

I) Samtykkekompetanse

- Manglende samtykke kompetanse

II) Informert samtykke

- Sikre forståelse av samtykke

III) Sårbar gruppe

- Det å la være å forske sammen med denne gruppen kan bidra til å opprettholde negative og devaluerende holdninger

I) Vurdere risiko mot nytte av forskningen

III) Metodiske erfaringer og tilnærminger

- **Etnografiske tilnærminger** (Simmons and Watson 2015, Mietola, Mietinen & Vehmas 2017, Vorhaus 2016)
  - Pre-observational focus groups
  - Deltagende observasjon
  - Observasjon –vignette
  - Beskrivelser av behaviour/emotional state, intersubjektivitet og oppmerksomhet
- Intervju nærpersoner/proxy (ibid)
- **Kreative metoder** (Whitehurst 2006, Warwick 2015, Cluley 2015)
  - Fotovoice
  - Fotografi
  - Filmer/video
  - Drama/teater
- **Metodeutvikling i feltet er svært mangelfull og behov for ny og innovativ metode- og kunnskapsutvikling** (Mietola & Mietinen & Vehmas 2016, Simmons & Watson 2015, Vorhaus 2016).

IV) Forskerkompetanse

- Utfordre forskersamfunnets holdninger og forestillinger av medforskere/brukermedvirkning (Boxall 2010, Simmons & Warson 2015, Vorhaus 2016, Ward et al 2016, Mietola, Miettinen & Vehmas 2017)
- Feltarbeid- og observasjonskompetanse
  - Bygge tillit og god relasjon til den som utforskes og ders næreperosner
  - Gradvis bygge kunnskap om den enkeltes uttrykksmåter
- Respektere og anerkjenne deres aktørskap, autonomi, kompetanse og kommunikative ytringer som betydningsfulle (Simmons & Warson 2015, Vorhaus 2016, Ward et al 2016, Mietola, Miettinen & Vehmas 2017)
- Vektlegge forskerens dialogiske, intersubjektive og relasjonelle kompetanse, samt fortolkende tilnærming og meningsskaping sammen med den det gjelder og dens signifikante andre
- Utvikle forståelse og innsikt om deres levde liv, deres perspektiv– dette er en noe vi skylder alle moralske subjekt
- Fokus på kapabiliterer og ikke på patologi

The interpretivist approach explores this dimension of vioce through relational forms of knowing, longitudinal qualitative observations and informal but ongoing dialogue over the meaning of actions over time

(Simmons & Watson 2016:51)

Veien videre....

Hva er det å lære av disse forskningspraksisene, i lys av norsk kontekst?

Takk for meg 😊

anita.gjermestad@vid.no